

(loc. cit.) sic prius dixit : *Licet carnalis affectio sit omnibus periculosa et damnosa, eis tamen pernicioza est magis, maxime quando conversantur cum persona, quæ spiritualis videtur : nam quamvis eorum principium videatur esse purum, frequens tamen familiaritas domesticum est periculum, delectabile detrimentum, et malum occultum bono colore depictum : quæ quidem familiaritas quanto plus crescit, tanto plus infirmatur principale motivum, et utriusque puritas maculatur.* Et subjungit, quod tales personæ hoc non statim advertunt : quoniam diabolus ab initio non emittit sagittas venenatas, sed illas tantummodo quæ aliquantulum feriunt, et augent affectum. Sed brevi hujusmodi personæ eo deveniunt, ut non amplius agant secum tamquam Angeli, quemadmodum cœperant, sed tamquam carne vestiti : vicissim se intuentur, mentesque sibi ferunt blandis allocutionibus, quæ adhuc a prima devotione videntur procedere : hinc alter alterius præsentiam incipit appetere : sicque (concludit) *spiritualis devotio convertitur in carnalem.* Et quidem oh quot sacerdotes qui antea erant innocentes, ob similes adhæSIONES quæ spiritu cœperant, Deum simul, et spiritum perdiderunt !

Deinde confessarius non adeo mulierum confessionibus sit addictus, ut per hoc homines ad se venientes

audire recuset. Oh qualis miseria est cernere tot confessarios qui impendunt bonam diei partem in audendis religiosis aliquibus mulierculis, quas vulgo dicunt *bizocas* ; et cum postea vident ad se accedere homines aut fœminas uxoratas, qui sunt pleni angustiis, et molestiis, et qui ægre domos et negotia sua relinquere potuerunt, dimittunt eos dicendo : *Habeo aliud quod agam, ite ad alios* : unde fit, ut isti, non inveniunt cui sua peccata confiteantur, vivant per tot menses et annos sine Sacramentis, et sine Deo. Hoc non est audire confessiones ut Deo placeamus, sed potius ut genio serviamus : quare nescio quale meritum apud Deum sint habituri confessarii illi qui hoc modo suum ministerium exercent. Scio ego, immo et contra aliorum opinionem, qui asserunt esse tempus frustra impensum, teneo esse de hoc fusius loquar capite ultimo ; sed assero quod probi confessarii qui tantum ut Deo placeant confessiones excipiunt (quemadmodum facere consueverunt s. Philippus Neri, s. Joannes a Cruce, s. Petrus de Alcantara, alique) quando cernunt aliquam animam indigentem, præferunt eam animabus devotis, quibus audiendis auxiliandisque, quando confessarius vult, tempus non deerit.

APPENDIX I.

QUOMODO SE GERERE DEBEAT CONFESSARIUS
IN DIRIGENDIS ANIMABUS SPIRITUALIBUS

4. ad 5. §. I. De meditatione.
6. §. II. Circa orationem contemplationis.
7. Et hic agitur de collectione (proprie vocata raccoglimento) naturali, sive otio contemplativo.
8. ad 11. De ariditate supernaturali, distinguendo sensibilem a substantiali.
42. De contemplatione affirmativa et negativa.
43. De collectione supernaturali.
14. De quiete.
45. De caligine.
46. De unionem activa et passiva.
47. De desponsatione spirituali, in quam ingrediuntur elevatio animæ (dicta extasis, raptus, et volatus spiritus).
48. De matrimonio spirituali.
49. et 20. De visionibus.
21. De locutionibus.
22. De revelationibus.
23. et 24. Directio circa omnia præfata dona supernaturalia.
25. ad 27. §. III. Circa mortificationem.
28. ad 36. §. IV. Circa frequentiam Sacramentorum, præsertim Communionis.
37. et 38. Methodus vitæ perfectæ pro persona religiosa.

1. Quod olim dixit Dominus Jeremia : *Ecce constitui te super gentes ut evellas, et dissipas, ædifices et plantes* ; idem nunc repetit singulis confessariis, qui non solum debent evellere vitia ex suis pœnitentibus, sed etiam debent in illis virtutes inserere. Unde expediens est addere hic in fine caput hoc, quod poterit inservire confessariis tyronibus ad dirigendas animas spirituales ad perfectionem. Non sunt quidem expellendi peccatores, ut superius diximus, sed contra opusest etiam multum Deo acceptum sponsas illi adornare, animas scilicet spirituales excolere, ut in totum se illi donent, tradantque. Acceptior est ejus oculis anima sola perfecta, quam mille im-

perfectæ. Unde cum videt confessarius pœnitentem vivere immunem a culpis mortalibus omnem curam adhibere debet, ut eum in viam perfectionis, et divini amoris introducat, illi repræsentando meritum, quod habet Deus ut ametur, et gratitudinem quam debemus Jesu Christo qui nos amavit usque ad moriendum pro nobis; nec non periculum in quo versantur omnes animæ, quæ vocatæ a Deo ad vitam perfectiorem, illi resistunt. In tribus igitur præcipue posita est directio confessarii quoad animas spirituales, scilicet in meditatione et contemplatione, in mortificatione, et in frequentia Sacramentorum, et de omnibus his sigillatim dicemus.

§. I. De Oratione meditationis.

2. Prudens ergo confessarius cum cernit animam aliquam abhorrentem peccata mortalia, et desiderantem progredi in amore divino, ante omnia debet illam disponere ad orationi mentali vacandum, scilicet ad meditationem veritatum æternarum, et bonitatis divinæ. Et quamvis necessaria non sit ad æternam salutem consequendam, sicut est necessaria petitio; nihilominus videtur valde necessaria animabus, ut in Dei gratia perseverent. Cum reliquis pietatis operibus potest peccatum consistere; sed non possunt cohabitare oratio, et peccatum. Anima aut relinquet orationem aut peccatum. Dicebat s. Theresia : *Anima quæ in oratione perseverat, quotquot illi peccata opponat diabolus, tandem pro certo habeo quod eam Dominus ad salutis portum conducat.* Et ideo diabolus nullum aliud exercitium tam quærit impedire, quam illud orationis, quo-

niam, inquit eadem Sancta: *Novit demon quod certe amittet animam quae perseveranter incumbit orationi.* Praeterea solus amor est qui animam Deo jungit, et stringit, sed fornax in qua accenditur flamma divini amoris est oratio, seu meditatio: *In meditatione mea exardescet ignis.* Ps. 38. 4.

3. Incipiat ergo confessarius introducere animam in orationem. Ab initio non plus quam mediae horae spatium assignet, quod deinde, crescente spiritu, plus minusve augebit. Neque desistat ex eo quod poenitens difficultatem adducit, quod desit sibi tempus et locus ad se colligendum: immo imponat ei, ut saltem mane vel vespere quando in domo major est quies, vel etiam in ipsis occupationibus (quando aliud non posset efficere) elevet identidem mentem ad Deum et meditetur veritates Fidei, ut sunt Novissima, quorum cogitatio, (et praecipue mortis) est utilior pro incipientibus. Meditetur quoque Christi Passionem, quae meditatio est omnibus fructuosa. Si vero poenitens non sit litterarum rudis, expediens est, ut utatur aliquo libro spirituali, quo magis habeat ingressum in orationem, quemadmodum facere solebat s. Theresia. Moneat quoque, ut seligat materiam illam, in qua anima majorem experitur devotionem; et in iis locis in quibus anima se vehementius affici et commoveri sentit, moretur aliquantum, et relicta meditatione, totam se exercent in actibus voluntatis; vel incumbat petitioni, aut faciendis propositis. Dico 1. se exercent in *faciendis actibus* scilicet humilitatis, actionis gratiarum, Fidei, Spei, et praesertim in repetendis actibus contritionis, et charitatis erga Deum offerendo se illi totam, totamque suae sanctissimae voluntati resignando, et repetendo, plus quam alios, actum illum cui anima se magis sentit inclinam. Dico 2. exercent se *in petendo*; nam a petitione omne nostrum bonum dependet; et s. Augustinus inquit Deum ordinarie nul-

lam gratiam hominibus concedere, et praesertim gratiam perseverantiae, nisi per canalem petitionis. Dominus dixit; *Petite, et accipietis*; ergo, concludit s. Theresia, qui non petit, non accipit. Quapropter si volumus animam nostram salvare, necesse est semper orare, et ante omnia petere perseverantiam, et amorem erga Deum; et quidem nullum tempus opportunius est ad petendum, quam tempus orationis mentalis. Qui non orat, difficulter petit, quia difficulter se actuali ad considerandas gratias, quibus eget, et necessitatem ipsam petendi; et ideo qui non facit orationem, difficulter in Dei gratia perseverat. Dico 3. *in statuendo*, ut oratio non remaneat infructuosa, et anima mandet executioni ea lumina, quae in oratione recepit. Unde, quemadmodum inquit s. Franciscus Salesius, nemo debet imponere finem orationi, nisi prius fecerit particularem aliquam determinationem, puta vitandi defectus quosdam magis usuales; aut exercendi virtutem aliquam in qua se noscit debiliorem. Videatur circa hoc quod dicitur in Appendice IV. versus finem, cum loquimur de instructione pro oratione mentali §. 3.

4. Exigat igitur confessarius ab animabus istis rationem orationis, exquirendo ab illis quomodo in ea se gesserint, aut saltem si fecerint; et imponat illis, ut in confessione ante omnia alia se accusent de oratione omissa, quando eam intermiserint, quoniam relicta oratione anima salvari non poterit. *Anima quae omittit orationem* (dicebat s. Theresia) *tamquam a semetipsa se collocaat in inferno sine opera demonum.* Oh Deus, et quantam confessarii afferent animabus utilitatem adhibendo hanc minimam diligentiam! Et oh quam Deo rationem sunt reddituri, nisi ita se gerant, quoniam ipsi tenentur procurare, quantum in se est, spirituales progressum suorum poenitentium! Oh quot animas possent ipsi ad viam perfectionis dirigere,

easque a recidivis in peccata gravia liberare, si adhiberent hanc tenuem industriam dirigendi eas per viam orationis; et interrogandi postea saltem sub initium vitae spiritualis utrum eam fecerint, vel non! Quando anima aliqua se in oratione solidavit, difficillime plus Deum amittit; et ideo oratio mentalis insinuanda est non tantum timoratis, sed etiam peccatoribus, qui saepe ob defectum considerationis redeunt ad vomitum.

5. Super omnia confessarii adhibere debent diligentiam hanc, cum poenitentes patiuntur desolationem spiritus. Initio quo anima se tradit vitae spirituali, solet Deus illam allicere specialibus quibusdam luminibus, lacrymis et sensibilibus aliis consolationibus; sed elapso aliquo tempore solet intercideri hanc venam, ut probet earum fidelitatem, et ut eas ad majorem perfectionem extollat, subtrahens eis sensibilem omnem dulcedinem, cui facile anima adhæret non sine impuritate quadam, et culpa ex amore sui ipsius. Consolationes sensibiles (quin et attractiones supernaturales) sunt quidem Dei dona, sed non sunt ipse Deus; unde ipse, ut animas sibi dilectas avellat etiam a donis suis, ut Donatorem puriori amore diligere cogantur, efficit, ut non inveniant amplius in oratione pabulum consuetum, et solitam consolationem, sed tædia, ariditates, tormenta, et quandoque etiam tentationes. Invigilet ergo summopere confessarius ad confortandas animas istas, ne orationem omittant, et praescriptas Communiones. Revocet illis in memoriam verba illa s. Francisci Salesii, scilicet: *Plus valere coram Deo unciam unam orationis in medio desolationum, quam libras centum in medio consolationum.* Quoniam ille qui Deum diligit ob consolationes, plus Dei consolationes quam Deum ipsum diligit; sed qui Deum amat, eique adhæret sine consolationibus istis, hic verum ostendit amorem. Hæc de meditatione suffi-

ciunt; sed opportunum duco aliquam hic novis confessariis præbere notationem contemplationis infuse, ac suorum graduum, nec non aliorum donorum supernaturalium una cum regulis præscriptis a spiritualis vitae magistris ad directionem animarum, quibus Deus hujusmodi gratias voluerit impertiri.

§. II. De oratione contemplationis. et diversis suis gradibus.

6. Quando anima aliqua a Deo contemplationis gratia donatur, oportet ut confessarius optime sciat modum quo eam dirigere debet, et ab omnibus illusionibus liberet; alias maximum illi afferet damnum, et quemadmodum ait s. Joannes a Cruce, magnam ipse Deo redditurus est rationem. Contemplatio multum differt a meditatione. In meditatione quaeritur Deus labore discursus, in contemplatione sine hujusmodi labore contemplatur Deus jam inventus. Insuper in meditatione anima operatur actibus suarum potentiarum, in contemplatione operatur Deus, et anima tantum patitur, et recipit in se dona quae a divina gratia sibi infunduntur absque eo quod aliquid operetur, quoniam ipsa lux, et divinus amor, quo tunc tota impletur, reddunt eam suaviter attentam ad contemplandam Dei sui bonitatem, qui tot illam cumulat donis.

7. Advertere etiam oportet, quod Deus, antequam concedat animabus donum contemplationis, solet eas introducere in orationem recollectionis, vulgo dictam *di Raccoglimento*, vel *otii contemplativi* (sic illam vocant mystici), quae non est adhuc contemplatio infusa, quoniam anima adhuc est in statu activo. Hæc recollectio (loquar hic de naturali, quoniam de supernaturali et infusa inferius loquimur n. 13.) est quando intellectui opus non est cum labore quasi extra animam exire ad considerandum mysterium aliquod, aut aeternam veritatem, sed avulsus a

rebus externis, et collectus quasi intra animam ipsam, absque labore, immo cum magna suavitate attendit illi veritati, aut mysterio, quodcumque sit. *Olium contemplativum* est fere idem, nisi quod in collectione anima attendat alicui devotæ cogitationi particulari; in otio vero cum generali quadam Dei notitia sentit se in seipsa collectam, et suaviter Deo attractam. In hac collectione, sive otio contemplativo, dicunt quidam mystici, quod etsi hæc oratio sit naturalis, nihilominus anima cessare debet non solum a meditatione sed etiam ab actibus voluntatis, scilicet amoris, oblationis, resignationis etc., et tantum manere debet in quadam amoris vigilantia, et attentione ad Deum, absque eo quod actum aliquem faciat. Verum tamen hujusmodi incantationibus ego prorsus acquiescere non valeo. Nulli dubium, quod quando anima collectam se cernit, non debet se applicare meditationi, quia jam invenit sine ullo labore quidquid ipsa postulabat; præterquam quod ipsa ordinaria meditatio, ut ait p. Segneri in suo aureo opusculo de *Concordia inter laborem et quietem* (1), producit post aliquod tempus contemplationem quæ dicitur *acquisita*, nempe illam quæ unico intuitu cognoscit veritates, quas ante non nisi longo discursu et labore cognoverat. Sed his non obstantibus, nescio cur anima cessare debeat a bonis actibus voluntatis; et quodnam tempus opportunius his faciendis actibus esse poterit, quam tempus quo anima se collectam sentit? Verum quidem est, quod s. Franciscus Salesius consilium dedit b. Joannæ de Chantal, ut in sua oratione, cum se Deo unitam sentiret, non repeteret novos actus, sed quare? quia scilicet beata jam pervenerat ad contemplationem passivam. Unde quando anima adhuc est in statu activo, non est ratio cur actus boni impedire debeant gratiæ operationem. Idem s.

(1) Segn. p. 1. c. 1. n. 4.

Franciscus Salesius præfigebat animabus devotis a se directis determinatum quemdam numerum aspirationum amoris, faciendum intra certum temporis spatium. Quando anima pervenit ad statum passivum contemplationis, tunc anima etsi non mereatur, quia eo tempore non operatur, sed tantum *patitur*, nihilominus acquirit magnum quemdam vigorem ad operandum postea cum majori perfectione. Sed quando anima adhuc est in statu activo, ut mereatur, operari debet, actus bonos faciendo; atque hæc sunt opera, quibus anima meretur gratiam divinam. Unde recte concludit idem p. Segneri, quod quando Deus loquitur et operatur, oportet ut anima taceat, et cesset a suis operationibus, nihil aliud ponendo ex parte sua circa principium, quam attentionem quamdam amoris ad divinas operationes; sed quando Deus non loquitur, necesse est, ut anima se adjuvet eo modo quo potest ad conjungendum se Deo, scilicet meditationibus (quando hæc sunt necessaria), affectibus, precibus, et determinationibus, dummodo actus isti non eliciantur inviti: unde illi tantummodo sunt faciendi, quibus se anima sentit suaviter inclinam.

8. Insuper advertendum est, quod Deus, antequam introducat animam in orationem contemplationis, solet eam purgare ponendo in ariditate supernaturali, quæ appellatur *purgatio spiritualis*, ut eam purificet a suis imperfectionibus, quæ illi impediunt contemplationem. Atque hic distinguendum est inter ariditatem *sensibilem*, quæ pertinet ad sensum, et ariditatem *substantialem*, quæ pertinet ad spiritum. Ariditas *sensibilis* (de *substantiali* loquemur num. sequenti) quando est naturalis fert secum quoddam tedium rerum spiritualium, et obscuritatem quamdam leviolem, et minus durabilem; sed quando est supernaturalis, de qua hic agimus, ponit animam in qua-

dam obscuritate profundiori, quæ diutius durat, et quotidie majus accipit incrementum. Nihilominus anima in tali statu constituta, licet sentiat se magis a creaturis alienatam, et habeat cogitationem semper in Deum defixam una cum ingenti desiderio, et determinatione eum perfecte amandi, tamen sentit se redditam tamquam impotentem ad hoc exequendum ob suas imperfectiones, quarum causa videtur facta Deo odibilis; sed interea hoc non obstante, non cessat se recte gerere in virtutibus. Hæc molesta ariditas est quidam tractus gratiæ, est lux quædam supernaturalis, sed lux quæ affert pœnam et obscuritatem, quoniam volens se nudo spiritui communicare, et inveniens sensus, atque potentias animæ suæ non adhuc capaces, ex eo quia nondum prorsus a consolationibus sensibilibus sint disjunctæ, et consequenter materialibus, quæ plenæ sunt formis, imaginibus et figuris; producit in anima hujusmodi tenebras tam molestas, sed valde utiles, quoniam per ipsas anima pervenit ad alienationem quamdam ab omnibus voluptatibus sensibilibus tam terrenis, quam spiritualibus; et insuper acquirit magnam suarum miseriarum cognitionem, atque impotentiam ad quodvis opus bonum perficiendum, et simul magnam erga Deum venerationem, qui illi representatur venerabilis et terribilis. In hoc statu director debet animam confortare ad sperandas res magnas a Deo, qui ad hunc finem ita se gerit cum ea. Insinuet ei, ne conetur se exercere in meditatione, sed ut humiliet se, faciat actus oblationis, totamque se Deo committat, perfectissime resignata dispositionibus suæ voluntatis, quæ tota tendit ad bonum nostrum.

9. Post hanc purgationem sensus solet Dominus concedere donum contemplationis, quæ dicitur gaudii; scilicet recollectionis supernaturalis, quietis et unionis, de qua deinceps

loquemur; sed ante unionem, et post recollectionem et quietem, solet Deus purgare animam ariditate spiritus, quæ dicitur ariditas *substantialis*, quæ Dominus vult, ut anima se totam in seipso annihilaret. Ariditas sensus est subtractio devotionis sensibilis, sed ariditas spiritus est quædam lux divina, quæ Deus facit, ut anima suum nihilum agnoscat. Atque hic est, ubi anima se cernit in quadam terribiliori agonia; nam etsi tunc ipsa sit magis determinata ad se vincendum in omnibus, et magis attenta ad Deo placendum, nihilominus quo magis agnoscit suas imperfectiones, eo sibi videtur a Deo expulsa atque derelicta, tanquam ingrata beneficiis acceptis, immo et ipsa spiritualia exercitia, quæ peragit, ut sunt orationes, communiones, mortificationes eam magis contristant; nam cum ea omnia non sine magno tædio et pœna perficiat, credit omnia digna suppliciis, et se Deo odibiliorem. Quin multoties animæ istæ videntur sibi summopere odisse Deum, quam ob causam Deus eas jam reprobaverit, tanquam sibi inimicas; et adhuc in vita faciat illis experiri damnatorum pœnas, et divinam derelictionem. Et aliquando Deus permittit, ut hujusmodi desolationes comitentur mille aliæ tentationes, ut motus impuritatis, iracundiæ, blasphemiam, incredulitatis, et præsertim desperationis: ita ut miseræ in magna illa obscuritate et confusione non valentes discernere resistantiam voluntatis (quæ revera tunc adhuc adest, sed ipsis est occulta, aut saltem dubia ratione præsentium tenebrarum), timeant jam consensisse, et ideo tanto magis existimant se derelictas a Deo.

10. Hic ergo confessarius, quando ei aliqua ex animabus istis occurrit, quæ jam per perfectionem progreditur, et opinatur se derelictam in primis non terreatur videndo confusionem hanc, et audiendo tot expressiones timoris et desperationis: nec

se ostendat timidum, aut ullo modo hæsitantem, sed viriliter eam confortet ad nihil timendum: et eo tempore plusquam alias animet ad confidendum in Deo, recitans illi ea verba, quæ Dominus dixit s. Theresiæ, quod scilicet nemo Deum amittit absque eo quod cognoscat anillere. Dicat ei omnes illas suggestiones blasphemiarum, incredulitatis, impuritatis, et desperationis non esse consensus, sed pœnas quæ si cum resignatione tolerentur, animam magis magisque Deo conjungunt. Dicat, a Deo nunquam odio haberi animam, a qua amatur, et quæ bonæ est voluntatis. Addat, Deum ita se gerere cum animabus a se magis dilectis. *Ariditatibus, et tentationibus* (dicebat s. Theresia) *probat Deus suos amatores. Quamvis ariditas tota vita perduret, anima non omittat orationem, veniet tempus quo omnia ei persolventur.* O quam pulchram pro anima desolata sententiam! Hortetur ergo, ut forti animo sit, et viriliter expectet res magnas a Deo, dum eam per tutiorem viam deducit, scilicet per viam crucis, moneat etiam, ut primo humiliet se, utpote dignam ita a Deo tractari ob antea vitæ defectus: secundo, ut divinæ voluntati se totam resignet, paratissimam se præbendo ad ea omnia perferenda immo et majora pro omni tempore quo Deo placuerit; tertio projiciat se tanquam mortuam in brachia divinæ misericordiæ, et committat protectioni Mariæ SS. quæ Mater misericordiæ et afflictorum consolatrix jure appellatur.

11. Ariditas sensus perdurat quousque, purificatis sensibus, anima apta ad contemplationem reddatur. Ariditas vero spiritus durat quousque reddatur capax divinæ unionis; quamvis aliquando etiam post unionem permittat Dominus, ut anima iterum redeat ad hanc ariditatem, ea potissimum de causa, ne anima seipsam negligat, et ut identidem suum nihilum agnoscat.

12. Completa ergo purgatione sensus, et ad finem perducta ariditate sensibili, ponit Deus animam in statu contemplationis. Contemplatio vel est affirmativa, vel negativa. *Affirmativa* est quando anima beneficio lucis divinæ, sine ulla sua opera cernit aliquam veritatem aut creatam, ut esset infelicitas inferni, felicitas paradisi, etc., aut incretam, ut divinam misericordiam, amorem, potentiam, bonitatem. *Negativa* est quando dignoscit perfectiones divinas non in particulari, sed in genere cum confusa quadam notitia, sed quæ ingerit conceptum longe majorem magnitudinis divinæ: et ita etiam in confuso agnoscit aliquam veritatem creatam, ut horribilitatem inferni, etc. Sed transeamus ad primos contemplationis gradus: hi sunt: recollectio interior spiritus, et quies: de unione loquemur postea.

13. Primus igitur gradus contemplationis est *recollectio supernaturalis*. De naturali jam diximus supra n. 7. quæ tunc habetur, quando animæ potentiæ colliguntur ad considerandum Deum intra se; et dicitur *naturalis*, non quia anima ex se valeat illam operari; omnis enim actio virtutis, ut possit æternum præmium promereri, indiget auxilio gratiæ; unde generatim loquendo est etiam *supernaturalis*: sed *naturalis* dicitur, quia anima tunc est in statu activo, et beneficio gratiæ ordinariæ operatur. *Recollectio* vere *supernaturalis* est illa, quam operatur Deus ministerio cujusdam gratiæ extraordinariæ, et per quam Deus collocat animam in statu passivo: ita ut recollectio supernaturalis, seu infusa tunc proprie habeatur, quando collectio potentiarum non evenit opera ipsius animæ, sed beneficio lucis quam Deus infundit, et per quam excitatur in anima magnas et sensibilis amor divinus. In hoc statu non est cogenda anima ad suspendendum tranquillum eum discursum, quem forte ei lux ipsa suaviter insinuaret.

quemadmodum nec debet incumbere considerationi rerum particularium, aut determinationibus, quas valet effigere. Nec debet curiosius investigare quidnam sit interior ea spiritus recollectio: sed sinat se dirigi a Deo ad considerandas res illas, illosque actus faciendos, ad quos se magis a Deo ferri cognoscit.

14. Secundus gradus est *quietis*. In recollectione vis amoris communicatur immediate sensibus externis; quos Deus ipse intra animam facit colligere. Sed in quiete amor communicatur immediate spiritui in ipso animæ centro: et amor ipse est ardentior, qui deinde etiam ad sensus externos diffunditur: hoc vero non semper: unde multoties accidit quod anima habeat orationem quietis, sed sine ulla dulcedine sensibili. Dicit s. Theresia (1) quod in hac oratione non suspenduntur omnes potentiæ: suspenditur quidem voluntas, et remanet tanquam ligata, quia tunc nullum aliud objectum præter Deum valet amare, qui eam sibi trahit: sed intellectus et memoria, aut phantasia quandoque remanent liberæ, et huc illicque excurrunt. Unde dicit Sancta (2) animam de hoc non debere fristari: *Rideat* (inquit) *de sua cogitatione, illamque deserat veluti stultam, et maneat in sua quiete: et cum voluntas sit domina, ipsa cogitationem ad se reducat, absque ullo vestro labore.* Quod si anima velit se applicare ad colligendam cogitationem, nihil omnino aget, et suam quietem amittet. In hoc statu multo minus quam in recollectione anima debet se applicare ad faciendas determinationes, aut alios actus ex se ipsa emendicatos; eos tantummodo faciat, ad quos se sentit a Deo suaviter impelli.

15. Dicamus nunc aliqua de oratione puræ contemplationis, scilicet de contemplatione negativa superius enuntiata, quæ est longe perfectior

(1) In vita c. 14. -- (2) Cammin. di Perlez. p. 209.

quam affirmativa. Hæc contemplatio *negativa*, dicitur *clara caligo*, quia ob nimiam lucis abundantiam intellectus obscuratur: quemadmodum qui intuetur solem, radorum fulgore obcæcatus nihil cernit, sed tantum intelligit solem esse magnum quoddam lumen: sic Deus in ista caligine infundit animæ lucem magnam, quæ facit, ut illa intelligat non jam veritatem aliquam particularem, sed acquirat generalem quamdam et confusam notitiam suæ incomprehensibilis bonitatis, unde anima incipit efformare altissimam de Deo ideam, licet confusam. Quando anima aliquantulum noscit aliquam ex divinis perfectionibus, etiam quidem conceptum suæ bonitatis concipit, sed longe melior est conceptus quem format, quando cognoscit divinam perfectionem non posse comprehendere. Scribit Cardinalis Petrucci in doctissimis suis epistolis, hanc orationem propterea vocari orationem caliginis, quia in hac vita anima non est capax clare intelligendi Divinitatem, unde in hoc statu intelligit non intelligendo; sed intelligit longe melius omni alio modo intelligendi. Non intelligit, quia, cum Deus non sit res quæ formet imaginem aut figuram, intellectus nequit de eo ideam efformare; et ideo nihil aliud intelligit, quam quod illum non valet intelligere, qui propter hujusmodi intelligentiam vocatur ab Areopagita, *sublimis cognitio Dei per ignorantiam*. In hac oratione caliginis suspenduntur omnes interiores potentiæ animi, et quandoque etiam sensus exteriores: ita ut anima aliquando ingrediatur in *ebrietatem spiritualem*, quæ facit eam prorumpere in quædam amoris deliria, ut cantus, clamores, fletus immodicos, saltus, et his similia, quemadmodum eveniebat S. Mariæ Magdalene de Pazzis.

16. Post gradus istos facit Dominus animam ad unionem transire. Unicus animæ scopus hic esse debet unio scilicet cum Deo; sed ut anima

perfectionem attingat, non est necessaria unio *passiva*; satis est illi pervenire ad unionem *activam*. Paucissimæ, inquit s. Theresia, sunt animæ illæ, quæ diriguntur a Deo per vias supernaturales; et nos in celo permultas aspiciemus quæ sine hujusmodi gratiis supernaturalibus erunt gloriosiores illis, quæ gratias istas receperunt. Unio *activa* est perfecta uniformitas divinæ voluntati, in qua certe consistit tota perfectio divini amoris: *Perfectio*, inquit s. Theresia (1), *non consistit in extasi; sed vera unio animæ cum Deo est unio voluntatis cum divina voluntate*. Hæc unio est necessaria, non vero unio *passiva*: et animæ illæ quæ solam habent activam, inquit eadem Sancta (2), *feri poterit quod habeant meritum longe majus, quia majorem patiuntur laborem, et Dominus dirigit eas ut fortes, et consolationes quas in hac vita non habent, servat, ut postea det eis in alia*. Cardinalis Petrucci inquit, quod absque contemplatione infusa recte quidem potest anima beneficio gratiæ ordinariæ pervenire ad annihilationem propriæ voluntatis, et ad eam transformandam in Deum, nihil aliud volendo quam voluntatem Dei. Et quamvis sentiat passionum motus, tamen hi non impediunt illi præfatam transformationem; unde subdit quod, cum in hoc posita sit tota sanctitas, unusquisque nihil aliud debet desiderare et petere a Deo, quam ut dirigatur ab ipso, et in ipso suam efficiat voluntatem, s. Theresia tractando de unione passiva, inquit (3): quod anima posita in ea *non videt, non sentit, neque advertit ita se habere*; quoniam ex abundantia lucis et amoris efformatur illa beata caligo, in qua suspenduntur omnes potentia animæ; memoria enim non recordatur nisi Dei: voluntas conjungitur Deo tali amore, ut nequeat

(1) Concetti 3. dell'Amor di Dio Conc. — (2) Avvisi per l'oraz. avv. 22. — (3) Mans V. cap. 1.

amare aliud objectum, et intellectus tanta luce repletur, ut nullam rem aliam valeat cogitare, nec etiam gratiam quam actu tunc recipit: unde intelligit multum, sed nequit percipere quid intelligat. In summa, anima in hoc statu constituta habet claram et experimentalem cognitionem Dei præsentis qui in animæ centro eam sibi conjungit. Hæc unio, inquit s. Theresia (4), non multum perdurat, sed ad summum dimidiam horam non excedit. In aliis contemplationibus, de quibus antea locuti sumus, Deus præbet se videndum tanquam proximum animæ. hic vero tanquam præsentem; et anima experitur eum sibi conjunctum persuavem quemdam contactum. Unde, inquit Sancta (5), in aliis contemplationibus posse animam dubitare, utrum fuerit Deus, in hæc vero non. Hoc tamen non obstante, debet eam confessarius monere non ideo evasisse impeccabilem, et propterea, quo magis se videt a Deo hujusmodi gratiis donatam, eo magis esse debet humilior, et ab omnibus alienata, unico diligendo crucem, et vivendo in totum divinis dispositionibus uniformata, cum assiduo timore quod suæ infidelitates ex eo tempore acerbius punientur, ob majorem quam committentur ingratiudinem. Inquit s. Theresia (6) sibi cognitæ plures animas, quæ, cum antea ad hunc statum unionis ascendissent, postea in peccata mortalia præcipites ceciderunt.

17. Tres dantur species unionis, et sunt: unio *simplex*, unio *desponsationis*, et unio *consummata*, quæ vocatur unio *matrimonii spiritualis*. Unio simplex est illa, de qua usque adhuc locuti sumus. Dicendum nunc est de unione *desponsationis*. Hanc unionem solet ordinariæ præcedere ariditas substantialis, quæ est purgatio spiritus, de qua jam supra locuti sumus n. 8. In hac vero unione

(4) In vita c. 18. — (5) Mans V. c. 4. — (6) Mans. 5. et 6.

desponsationis tres sunt alii gradus diversi, scilicet *extasis*, *raptus*, et *elevationis spiritus*. In simplici unione suspenduntur potentia, sed non sensus corporei, quamvis hire maneant valde infirmi ad operandum. In unione autem extasis amittitur quoque usus sensuum, ita ut persona non videat, non audiat, et non percipiat neque incisiones, neque adustiones. Raptus vero nihil aliud est quam impressio quædam gratiæ validior, qua Dominus non solum elevat animam ad unionem, sed etiam rapit illam motu quodam subitaneo et violento; ita ut aliquando elevetur etiam corpus, et reddatur leve ad instar plumæ. *Elevatio spiritus* est, quando anima sentit se rapi quasi extra se, et extolli supra seipsam cum magna quadam violentia, unde anima ab initio magnum experitur timorem. In elevatione spiritus continetur tam extasis, quia intervenit amissio sensuum, quam raptus, id est motus violentus. Retulit mihi persona quædam similibus gratiis a Deo donata, quod in talibus elevationibus spiritus videbatur sibi tanquam si animale corpore fuisset avulsa et elevata cum tanta velocitate, ac si conficeret decies centena millia milliaria in quovis temporis momento non sine magno terrore, quoniam ignorabat quo esset ascensura; sed cum postea subsedisset, tunc illustrabatur ad cognoscendum aliquod divinum arcanum. Sed hic oritur dubium: si in hac unione suspenduntur potentia, et intellectus obscuratus a lucis abyso nequit attendere rebus quas intelligit; qua unquam ratione potest ibi anima intelligere et verba facere de illo divino arcano? Respondent mystici, quod quando Deus vult, ut anima intelligat aliquod secretum, aut immittere illi aliquam visionem intellectualem, vel imaginariam, minuit non nihil lucem ita ut anima remaneat habilis ad cognoscendum, et perpendendum quodcumque Deus voluerit.

18. Tandem perfectior unio quæ dicitur *consummata* et major quam in hac vita possit Deus concedere animæ viatrici, est illa quæ dicitur *matrimonii spiritualis*, per quam anima transformatur in Deum, et fit unum quid cum Deo: eodem modo quo vas aquæ infusum mari evadit unum cum aqua maris. Et advertendum hic est, quod in reliquis unionibus, ut loquuntur mystici, potentia remanent suspensæ; in hac vero minime suspenduntur; quoniam potentia purificatæ a sua sensibilitate, et materialitate, jam effectæ sunt capaces divinæ unionis; ita ut voluntas amet Deum suum placidissime, intellectus recte cognoscat, et attendat huic intimæ divinæ unioni, quæ jam facta est in animæ centro, quod accidit eodem modo ac si quis intueretur solem, et sine ulla offensione oculorum solis splendorem cognosceret. Insuper est advertendum, quod hæc unio non est transitoria, ut duæ priores, sed permanens, ita ut anima fruatur habitualiter divina præsentia jam sibi conjuncta, et fruatur in pace stabili: nam passiones nihil amplius eam perturbant: illas quidem anima cernit dum faciem suam ostendunt, sed non tristatur, nec ullam patitur molestiam ab illis, ad instar ejus qui forte habitans super nubes cerneret tempestates inferius eventientes, et ipse non tangeretur ab illis.

19. Hic abs re non erit aliqua dicere de visionibus, locutionibus, et revelationibus ad discernendas falsas a veris. Visiones vel sunt *externæ*, vel *imaginariæ*, vel *intellectuales*. *Externæ* sunt quæ oculis cernuntur. *Imaginariæ* quæ spectantur in phantasia, seu imaginativa. *Intellectuales*, quæ neque oculis, neque in phantasia videntur, sed a solo intellectu divina luce adjuto, quæ species intelligibiles ingerit; atque hæc visionum species teste s. Theresia, tota est spiritualis; nullam enim in ea partem habent sensus neque externi.

neque interni qui sunt imaginativa, et phantasia. Notandum quod neque oculis, neque phantasia potest anima cernere res sibi representatas, nisi in apparentia corporea, etiamsi essent substantiæ spirituales. Contra beneficio intellectus rescernuntur tamquam spirituales, etiamsi fuerint materiales; vel ut melius dicam, noscuntur, non videntur; sed noscuntur longe melius quam si oculis cernerentur.

20. Advertendum tamen hic est, quod visiones istas tam Deus, quam diabolus potest operari, quod est intelligendum etiam de intellectualibus, ut videtur innoere s. Joan. a Cruce (1) contra id quod sentit Cardinalis Petrucci; quamvis multo facilius corporales, quæ ut plurimum et præcipue in feminis ab ipsa phantasia efformantur. Signa ad distinguendas veras a falsis sunt 1. Si veniant ex improviso sine ulla præcedenti animæ cogitatione. 2. Si ab initio afferant confusionem et terrorem, sed postea relinquunt animam in pace. 3. Si sint raræ, quia frequentes sunt valde suspectæ. 4. Si parum durent, quoniam inquit s. Theresia (2), quando anima infuetur per longum tempus rem sibi representatam, signum est quod sit potius actus phantasiæ. Visio divina, ut plurimum, transit ad instar fulguris, sed remanet inde immobiliter menti infixæ. 5. Vera visio relinquunt animam in summa pace, et vivida cognitione misteriæ suæ, non sine ingenti desiderio perfectionis, ad differentiam visionum diabolicarum, quæ parum remanent impressæ, et relinquunt animum in quadam siccitate, perturbatione, motibus propriæ æstimationis, et cum fame sensibili harum gratiarum. Verum cum omnibus signis superius memoratis, inquit s. Theresia (3), nullam certam haberi posse securitatem, quoniam multoties dæmon scit simulare quietem, cogitationes humilitatis, desideria perfectionis; quæ omnia incertum

(1) Salita l. 1. c. 23. — (2) Mans. 6. c. 2. — (3) Ibid.

est a quo procedant; quoniam sæpe ipse dæmon, ut ei fides præstetur, solet hæc insinuare, ut tandem illum percipiat fructum, et deceptiones, quas intendit. Unde director, regulariter loquendo, non prohibeat animæ enarrare sibi hujusmodi visiones, immo imponat illi ut manifestet quæcumque videt, sive vera ea sint, sive falsa, ut docet s. Theresia (4); sed e contrario nullam ostendat curiositatem sciendi hujusmodi visiones, neque de his minute animam interroget, nec præveniat dicendo: *Num fuit sic? Vidistine hoc, vel illud?* quia tunc facile anima respondet affirmative aut ex sua malitia, aut simplicitate. Si aperte noverit hujusmodi visiones esse opus phantasiæ, aut diabolicam, quia forte alienant animam ab obedientia, humilitate, aut ab alia virtute, tunc aperte ei hoc dicat. Si vero id confessarius non discernat, omnino non expedit indubitanter asserere visiones illas esse vel diabolicas, vel phantasias, quemadmodum solent quidam nimis increduli (ad differentiam aliorum, qui nimis creduli, omnes habent ut veras); sed dicat pœnitenti, ut oret Deum quod non amplius ducatur per vias adeo periculosas, se protestando quod quamdiu vivet in terris velit Deum cognoscere solum per viam Fidei. Cæterum insinuet ut ex visionibus habitis vel falsis, vel veris illum percipiat fructum, qui magis est necessarius, et præcipue se recte cum Deo gerendi; ita enim agendo, quamquam visiones fuerint a dæmone, dæmon remanebit elusus.

21. Quod vero ad locutiones attinet, locutio esse potest *successiva, formalis et substantialis*. *Successiva* est quando anima meditando aliquam veritatem Fidei, sentit sibi quasi responderi ab ipsomet suo spiritu, sed veluti ac esset persona extranea. Hæc, quando bonos parit effectus, ut essent amoris, aut humilitatis extraordinariæ, esse potest speciale Dei lumen:

(4) Mans. 5. c. 9.

sed quando non videt augeri consuetum amorem, indicium est eam esse intelligentiam proprii intellectus. *Formalis* est quando anima audit aliqua verba formata, sed extra se; et potest hæc percipi vel auribus, vel imaginativa, vel intellectu. Hæc ut discernatur utrum sit divina, vel diabolica, videndæ sunt res quas exprimit, aut faciendas imponit, et effectus quos relinquit. Præcipue, si est divina, imponitque opera patientiæ, propriæ abjectionis, aut quodvis aliud opus spirituale, relinquit facilitatem quandam ad omnia toleranda, ad operandum, et se humiliandum. *Substantialis* est eadem ac formalis, et solum differt in effectu; quoniam formalis aut instruit, aut imponit; substantialis vero cito operatur id quod exprimit: ut e. c. si diceret: *Consolare*; *Noli timere*; *Dilige me*: anima tunc in eodem temporis puncto remanet consolatione repleta, intrepida, aut amoris igne succensa. Hæc locutio ræteris omnibus est securior; prima enim est valde incerta; secunda, id est formalis, est multum suspecta, præsertim quando jubet res exequendas: unde director si observat ea quæ jubentur esse christianæ prudentiæ opposita, debet ea omnino prohibere; si vero non sint prudentiæ contraria, expedit ut earum suspendat executionem, quousque deveniat in majorem securitatem, et multo magis si res sint extraordinariæ.

22. Denique quod attinet ad *revelationes* rerum occultarum, aut futurarum, ut scilicet mysteriorum Fidei, status conscientiarum, prædestinationis animarum, mortis, promotionis ad aliquam dignitatem, et his similia; hæc possunt tripliciter haberi, nempe per visiones, per locutiones, et per intelligentias nudarum veritatum. In hujusmodi revelationibus debet director magnam adhibere prudentiam, nec sit nimis facilis ad credendum, præcipue ad exequendum quando agit de certiorando aliquem

o. notitiam in revelatione acceptam. Ante omnia jubeat animæ, ne revelationem aliis indicet, et ipse cautissime semper procedat, immo utatur sapientiorum consilio, quoniam ut plurimum tales revelationes dubiæ sunt et suspectæ. Minus vero suspectæ sunt intelligentiæ simplicium veritatum circa mysteria, attributa divina, malitiam peccati, damnatorum infelicitatem, et his similia; hæc quando sunt Fidei conformes, inquit s. Joannes a Cruce (1), quod anima non debet illas expetere; sed si ipsi concedantur, humiliter sunt ab ea accipiendæ, et non refutandæ.

23. Oritur hic dubium: Utrum omnes istæ species gratiarum et communicationum supernaturalium debeant rejici aut acceptari? Et distinguendum est, ut ait doctus quidam auctor (2) cum s. Joanne a Cruce, et aliis: gratiæ illæ quæ elongant a Fide, ex eo quia consistunt in quibusdam notitiis distinctis, ut sunt visiones, locutiones, et revelationes, has oportet omni conatu rejicere; sed illæ ex opposito, quæ sunt uniformes Fidei, ut sunt notitiæ confusæ et generales, et tactus divini qui uniunt animam Deo, non sunt rejiciendæ, immo possunt humiliter expeti et desiderari, ut magis magisque Deo uniatur, et in suo sancto amore solidetur. Hoc nihilominus intelligitur pro illis animabus quæ jam donantur similibus favoribus; quoniam pro aliis tutior via est desiderare et expetere tantummodo unionem activam, quæ ut diximus, est unio voluntatis nostræ cum divina voluntate. Director igitur, quando ei occurrerit anima cum his communicationibus contemplationis, aut caliginis, aut unionis, non debet ei imponere ut eas rejiciat, sed ut humiliter et cum gratiarum actione recipiat. Semper vero utatur verbis quæ animam non omnino securam efficiant, sed relinquunt quendam timorem, qui eam

(1) Salita l. 1. c. 33. — (2) F. Bern. de Castelveré Direct. Mist. l. 2. p. 2. c. 1.